IDA-VIRU MAAVALITSUS

Pr Õie Soovik
Finantsauditi osakonna auditijuht
Riigikontroll

Teie nr 2-4/04/46 18.06.2004
Meie 07.07.2004 nr 2.1-5/3091

Seletuskiri Riigikontrolli kontrolliaruande eelnõule

Edastame Teile seletuskirja kontrolliaruande eelnõule "Ida-Viru Maavalitsuse ja tema hallatavate asutuste majandustegevus 2003. aastal".

Täname Teid väljatoodud tähelepanekute eest ja palume meie selgitusi kontrolliaruandes arvestada.

Lugupidamisega

Leo Raidma
Maavanema kohusetäitja

Lisa 89 lehel

Sille Uustalu 33 21 219
Monika Helmerand 33 21 205

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 09.07.04 Reg.nr. 2-7.1-FA/04/390-2

PRINTEX * Tell. 33124

Keskväljaku 1
41594 JÕHVI

tel. (033) 21 201
faks (033) 21 240

a/a 10002040588004
Eesti Ühispank
Ida-Virumaa Riigikassa

Seletuskiri Ida-Viru Maavalitsuse ja tema hallatavate asutuste majandustegevuse kohta 2003. aastal

2.1.1. 2004. aastal on kasutusele võetud kõigis hallatavates asutustes raamatupidamisprogrammid, mis välistab käsitsi peetud raamatupidamises tekkivad vead. Sotsiaal- ja tervishoiuosakonna ühele ametnikule on pandud ametijuhendis kohustus kontrollida sotsiaalhoolekandeasutustes õigusaktide rakendamist.

2.1.2. 2003. aastal kehtis rahandusministri 17. märts 1995.a. määrus nr 46 "Eelarveliste asutuste raamatupidamise korraldamise eeskirjad", mille p. 3 kohaselt kannab asutuse juht täielikku isiklikku vastutust kogu asutuse raamatupidamise korralduse, dokumentatsiooni ja informatsiooni säilimise eest. Uue raamatupidamise üldeeskirja kehtestamisega 01.01.2004. aastast tekkis maavalitsusel õigus ja kohustus reguleerida oma valitsemisala raamatupidamisearvestust. Ida-Viru maavanema 25.06.2004.a. korraldusega nr 134 on kinnitatud uued raamatupidamise sise-eeskirjad.

2.1.3. Alates 02.02.2004 on siseaudiitori ametikoht komplekteeritud ja koostöös rahandusosakonna ametnikega tugevdatakse kontrolli hallatavate asutuste tegevuse üle.

2.2.1. Narva Lastekodus kehtestatud korra alusel on kinnitatud majandusjuhataja aruandekohustuslikuks isikuks, kes võtab transiitkontolt sularaha ja esitab kulutuste kohta avansiaruande. Kassat Narva Lastekodus ei ole (vt lisa 1).

Narva-Jõesuu Lastekodus alates 2004. aastast arveldusi sularahas ei toimu. Arveldused aruandekohustuslike isikutega toimuvad ülekannete teel.

Sillamäe Hooldekodus ja Narva-Jõesuu Hooldekodus koguvad oma hooldatavatelt nende osalustasu ehk 85 % pensionidest vastavalt sotsiaaltöötaja ja majandusjuhataja, kes viivad raha panka, kajastamata seda kassatehinguna vastavalt kehtestatud korrale (vt lisa 2 ja 3).

Aa Hooldekodus võetakse hoolealuste pensionid arvele kassa sissetulekuorderi alusel. Panka viimisel tehakse väljaminekuorder. Pearaamatus on tehingud kajastatud omatulude all.

Vastavalt Sotsiaalkindlustusameti 29.06.2004. aasta kirjale nr 1.2-55 ei ole Pensioniametil õigust kanda, vaatamata isiku avaldusele, osa tema pensionist hoolekandeasutuse arvele, kuni ei ole tehtud vastavat muudatust riiklikku pensionikindlustuse seadusesse (vt lisa 4).

2.2.2. Vastavalt Aa Hooldekodu raamatupidaja seletuskirjale on tasutud renditulu läbi kantud pearaamatust (vt lisa 5).

2.3.1. Narva Lastekodus 184 722 krooni ja 228 671 krooni eest teostatud töid loetakse jooksvaks remondiks (vt lisa 6).
Vastavalt rahandusministri 11. detsembri 2003. aasta määruse nr 105 "Riigi raamatupidamise üldeeskiri" § 54 lg 5 alusel võib põhivarade ümberhindlus õiglasele väärtusele toimuda ka hiljem kui seisuga 31.12.2003, kuid üldjuhul

mitte hiljem kui 31.12.2005. Ümberhindluse käigus võetakse arvesse ka põhivara parenduseks teostatud investeeringud.

2.3.2. Hallatavate asutuste kasutuskõlbmatu vara kantakse maha 2004. aasta jooksul. Narva-Jõesuu Lastekodu raamatupidamises arvel olevat kasutuskõlbmatut hoonet ei saa lammutada, kuna sellisel juhul tekib Narva-Jõesuu Linnavalitsusel õigus maa enda omandisse võtmiseks. Edaspidi on Narva-Jõesuu Lastekodul kavas rahaliste vahendite olemasolul ehitada lastekodu tegevuse laiendamiseks vajalik hoone.
Narva-Jõesuu Hooldekodust varastatud esemed (v.a. printer, maksumusega 6562 krooni) ei kuulunud arvele võtmisele ja inventuuri nimekirjas neid ei pea olema. Tagastamata varastatud esemete mahakandmise kohta on koostatud hooldekodu direktori 30.12.2003 .a. käskkiri nr 11-PÕ (vt lisa 7).

2.3.3. Aa Hooldekodule on tehtud maavalitsuse poolt ettepanek taotleda Sotsiaalministeeriumilt täiendavaid rahalisi vahendeid mahakantud kasutuskõlbmatu vara hävitamiseks.

2.3.4. Narva-Jõesuu Hooldekodule on maavalitsus teinud ettepaneku pöörduda kirjalikult ERGO Kindlustuse poole sõiduauto vastuvõtmisest keeldumise kinnitamise kohta. Esmane keeldumine ERGO Kindlustuse poolt on olnud suuline.

2.3.5. Narva-Jõesuu Hooldekodu ja Ida-Viru Maakonna Hooneregistri 2003.a. aastaaruandes on amortisatsiooni arvestuses tehtud vead parandatud.

2.3.6. Kuna Ida-Viru Maakonna Hooneregister likvideeriti seisuga 31.12.2003.a, siis ei olnud võimalik juriidiliselt varade üleandmist vormistada jaanuaris 2004, seetõttu ei saanud neid varasid kajastada 2003.a. aastaaruandes.

2.3.7. Maavanema 16.01.2004.a. korraldus nr 3 tühistati maavanema 19.02.2004.a. korraldusega nr 39. Praegu kehtib 23.12.2003.a. maavalitsuse ja Narva Linnavalitsuse vaheline ajutine mitteeluruumi kasutamise leping, seni kui on otsustatud vara haldamise küsimused.

2.3.8. Selgituste kohaselt on töövõtja eksinud paigaldatud akende arvuga ning tagastab enamsaadud summa maavalitsusele.

2.3.9. 02.10.2003.a. soetatud arvuti Microlink Essentia maksumusega 10099 krooni läks Ida-Virumaa Hooneregistri Narva filiaali, vajadusega asendada rikki läinud arvuti. Hiljem on nimetatud arvuti antud üle Narva Linnavalitsusele.
Narva-Jõesuu Hooldekodus soetatud arvuti on antud kasutada sotsiaaltöötajale.

2.3.10. 2003. aasta detsembris on eraldatud immateriaalne põhivara materiaalsest põhivarast ja 2003.a. aastaaruandes on varad kajastatud õigesti.

2.3.11. Iisaku Muuseumis on alates 2004. aastast kasutusel raamatupidamise programm VERP 6.2, mis võimaldab ka välja trükkida põhivara nimekirja.

2.3.12. Iisaku Muuseumi korter on 2003. aasta lõpuga arvele võetud üleandmise-vastuvõtmise aktis toodud väärtusega ja kajastub 2003. aasta "Varade liikumise aruandes" (vt lisa 8).

2.4.1. Maainfosüsteemi programm (MIS) ei võimalda andmeid koondaruandena kätte saada, et raamatupidamine saaks kasutada neid aruannete koostamisel. Selle küsimusega tegeleb programmi tellija – Rahandusministeerium. Kuna MIS on terviklik infosüsteem, tuleb kõik muudatused teha terves süsteemis ning seda tööd korraldab Rahandusministeerium. Programmi (MIS) on sisestatud kõik maa järelmaksuga erastamise lepingud ja iga lepingu kohta eraldi on olemas kogu vajalik info.

2.4.2. Programm (MIS) ei võimalda sisestada hoonestusõiguse seadmisega seotud lepinguid. Alates 2002. aastast käivad läbirääkimised Rahandusministeeriumi spetsialistidega hoonestusõiguse ja kasutusvalduse funktsionaalsuse lisamiseks MIS-i.

2.4.3. Märkus on võetud teadmiseks

2.4.4. Tuluks majandustegevusest võib lugeda konkreetse töö või teenuse osutamise eest saadud raha. Ida-Virumaa Päästeteenistus sai lepingu alusel igakuiselt konkreetse summa koosseisuväliste päästekomandode tasustamiseks, sõltumata sellest, kas tulekahjusid oli või mitte. Rahandusministeeriumi eelarve osakonna poolt 2003. aastaks Ida-Virumaa Päästeteenistusele kohaldatud eelarve klassifikatsioonis oli nende summade kajastamise allikas 4 "Toetused ja sponsorrahad".

2.4.5. Maavalitsus ei saa kajastada oma raamatupidamises riigilõivu, mis tasutakse pangakontori kaudu ja laekub Maksuameti kontole. Sularahas laekunud riigilõiv on kajastatud raamatupidamises. Riigilõivude tekkepõhine kajastamine Maksuameti kaudu tuleb reguleerida Rahandusministeeriumil.

2.4.6. Narva-Jõesuu Hooldekodule laekunud kindlustushüvitisest 142 000 krooni, kasutati liisingumakseteks 38 886 krooni, ülejäänud summa makstakse vastavalt kasutusrendilepingule nr 231106NJ kasutusrendiks (vt lisa 9).

2.4.7. Märkused on võetud teadmiseks ja täiendavalt selgitatud hallatavatele asutustele omatulude riigieelarvesse kandmise ja raamatupidamises kajastamise korda.

2.4.8. Omatulude riigieelarvesse kandmise korda on täiendavalt selgitatud hallatavatele asutustele.

2.4.9. 2003. aasta lõpuks on kõik rendilepingutes ettenähtud arved esitatud.

2.4.10. Iisaku Muuseumil jäi 2003.aasta lõpul laekumata 260 krooni, mis laekus jaanuaris 2004. aastal. Kokku oli arveid summas 2030 krooni, mitte Teie poolt näidatud 3020 krooni (vt lisa 10). 2004. aastast kasutab Iisaku Muuseum arvutiprogrammi VERP 6.2, mis tagab kõikide arvete kajastamise raamatupidamises.

2.4.11. Maavalitsuse nõue pankrotistunud Maapanga vastu summas 2,7 miljonit krooni on 2002.a. ja 2003.a. aastaaruannetes kajastatud bilansiväliselt. Nõuete lootusetuks kandmise kord on kehtestatud uutes raamatupidamise siseeeskirjades.

2.4.12. Narva Lastekodu raamatupidamises on see summa kajastatud vastavalt Rahandusministeeriumi eelarve osakonna juhistele.

2.5.1. Maavalitsuse hallatavate asutuste palgajuhendid on kehtestatud asutuste lõikes erinevate maavanema korraldustega. Ebakorrektne oli maavalitsuse poolt viidata V abariigi V alitsuse 7 . j aanuari 2 003.a. määrusele nr 2, mis ei laiene muuseumi ja hoolekandeasutuste töötajatele. 2004.a. on palgajuhendid on viidud kooskõlla õigusaktidega.

2.5.2. Teie Narva-Jõesuu Lastekodu puudutavad märkused on arvesse võetud ja 2004. aastal kajastatakse täiendavad tööülesanded direktori käskkirjas (vt lisa 11). Maavalitsus on korduvalt juhtinud Ida-Virumaa Päästeteenistuse tähelepanu makstud lisatasude ebaseaduslikkusele. Ida-Virumaa Päästeteenistuse eelarved ja sh personalikulu on kinnitatud Päästeameti poolt.

2.5.3. Maavalitsuse eksimuse t õttu e i p eatatud N arva-Jõesuu H ooldekodu d irektori töölepingut aresti all viibimise ajal. Kuna tema süü ei leidnud tõendamist, vabastati direktor 1.08.2003.a. vahi alt. Vastavalt Riigivastutuse seadusele tekiks direktoril õigusvastase tegevusega tekitatud kahju (saamatajäänud

töötasu vahi all viibimise ajal) suhtes hüvitamise nõue. Kuna aga isikul ei ole käesoleval hetkel nõude esitamiseks alust (töötasu maksti välja), ei näe maavalitsus alust tagant järgi töötasu kinnipidamiseks (vt lisa 18).

2.5.4. Narva-Jõesuu Lastekodu raamatupidajal ei olnud alust tasuda direktori õppemaksu, sest vastav korraldus puudus. Lastekodu direktor tagastab 13 000 krooni lastekodu arvele (vt lisa 12). Sillamäe Hooldekodu raamatupidajat on täiendavalt nõustatud erisoodustuse maksustamise korrast.

2.5.5. Sillamäe Hooldekodu raamatupidaja ei rakendanud erisoodustuse arvestamise ja maksustamise korda.
Narva-Jõesuu Lastekodul oli kehtestatud sisekorraeeskirjadega kord, mis välistas ametiautode isiklikeks sõitudeks kasutamise. Alates 2004. aastast on sisse seatud sõidupäevik, mis väldib edasiste arusaamatuste tekkimise (vt lisa 13).

2.5.6. Sillamäe Hooldekodu raamatupidaja ei rakendanud erisoodustuse arvestamise ja maksustamise korda.

2.5.7. Taskuraha lastekodude kasvandikele on oma sisu poolest Sotsiaalhoolekande seaduse § 42 lg 2 alusel makstav muu sotsiaalabitoetus, mille kulu kaetakse riigieelarvest (raamatupidamise kontoplaan – rahandusministri 7.11.2002.a. määrus nr 126 ja 13.02.2003.a. määrus nr 23, vt lisa 14). Tulumaksuseaduse § 19 lõike 3 alusel ei maksustata tulumaksuga seaduse alusel või riigieelarvest makstavaid toetusi, välja arvatud neid stipendiume ja toetusi, mida makstakse seoses ettevõtlusega, töö- või teenistussuhtega ja seoses juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikmeks olekuga.
Kuna lastekodu kasvandikega ei ole lastekodul kirjalikke ega suulisi töölepingualaseid suhteid ega ei tegele ka nende asutuste kasvandikud ettevõtlusega, ei saa nimetatud taskuraha lugeda tulumaksuga maksustatavaks tuluks.

2.5.8. 2004. aastast maavalitsus ja hallatavad asutused võrdlevad raamatupidamises kajastatud maksusaldosid Maksuameti andmetega.

2.5.9. Teie poolt esitatud märkused on hallatavate asutuste poolt arvesse võetud ja neid on täiendavalt instrueeritud. Maavalitsuses oli puhkusereserv arvestatud õigesti.

2.5.10. Maavalitsuses oli lähetuskulude aruannete esitamise kord reguleeritud raamatupidamise sise-eeskirjas. Lähetusse saatmise korra reguleerime 2004. aastal sisekorraeeskirja täiendusega, mis on eelnõuna esitatud kooskõlastus menetlusse. Ida-Viru Maavalitsuses oli lähetuste kord reguleeritud maavanema 31.12.1996.a. korraldusega nr 590 "Ida-Viru Maavalitsuse sisekorraeeskirjade kinnitamine" (muudetud maavanema 20.01.2000 korraldusega nr 208), mis kehtis kuni 10.03.2003. Sisekorraeeskiri kinnitati maavanema 11.03.2003.a. korraldusega nr 64. Lähetuste regulatsiooni sellesse eeskirja sisse ei kirjutatud. Ettepanekuid lähetuste reguleerimiseks ei tehtud. Veel kord uuendati sisekorraeeskirja maavanema 26.01.2004.a. korraldusega nr 13, millest samuti jäi lähetuste regulatsioon ekslikult välja.
Sillamäe Hooldekodus lähetusse saatmise käskkiri oli olemas (vt lisa 15), lähetuskulude aruanne puudus. Samuti puudus lähetusaruanne Narva Lastekodus, tasumine oli toimunud käskkirja alusel, millele oli lisatud ööbimiskulude tšekk.

2.6. Aa Hooldekodu rendile andmise kohta oli esitatud maavalitsuse poolt 19.10.2001.a. kirjaga nr 1-3/1634 Rahandusministeeriumi riigiarvestuse osakonnale riigivara registreerimiskaardid ja notariaalse rendilepingu koopia

hoonetekompleksi rendile andmise registreerimiseks. Dokumentatsiooni ettevalmistamine toimus maavanema korraldusega moodustatud komisjoni poolt.

Volitusi ületades sõlmitud rendilepingu saab õigustühiseks tunnistada kohus. Palume Riigikontrolli poolset selgitust, missuguste abinõude rakendamist lepingu tagajärgede likvideerimisel täpsemalt silmas peetakse. Maavalitsus on seisukohal, et rendilepingu õigustühiseks tunnistamisega kaasneb riigile (maavalitsusele) rendilevõtja poolt õigustatud kahjunõue. Samuti oleme seisukohal, et rendileping tuleb üle vaadata, võimalusel teha sellesse täiendused ja parandused ning tõhustada maavalitsuse poolset järelvalvet lepingu täitmise üle. Aa Hooldekodu ja OÜ Häcke selgitusi vaata lisa 17.

Maavanem on riigikontrolli poolt viidatud seaduserikkumiste osas pöördunud õiguskaitseorganite poole.

2.7.1. Ahtme Koolil oli tehtud riigihange (vt lisa 16). Hallatavate asutuste juhtide nõupidamisel kohustati neid kinni pidama riigihangete seadusest.

2.7.2. Ida-Virumaa Päästeteenistuse täiendavate tööde leping OÜ-ga Romseto sõlmiti 02.09.2003.a. Äriregistrist kustutamine toimus 20.10.2003.a., seega lepingu sõlmimise hetkel ei saanud lugeda seda riskantseks ja põhjendamatuks.

2.7.3. Iisaku Muuseumi sularahaannetused jäetakse külastajate poolt peenrahana annetuskasti. Selliste summade puhul külastajad ei avalda oma isikuandmeid, mis on vajalikud sularaha sissetulekuorderi vormistamiseks.

2.7.4. Ida-Virumaa Päästeteenistuse arvel on põhivahenditena kaks sõidukit URAL AC-40 (375) ja kaks sõidukit ZIL AC-408 (130) vastavalt lepingule 01.06.2001.a., mis on allkirjastatud Ida-Viru maavanema poolt. Vara üleandmise akti ei allkirjastatud ja vara AS Narva Elektrijaamale üle ei antud.

Leo Raidma
Maavanema kohusetäitja

RAHANDUSMINISTEERIUM

Kaie Karniol
Riigikontroll
Narva mnt 11 a
Tallinn 15013

Teie: 21.06.2004a nr 2-7.3- FA/04/894

Meie: 09. 08.2004 a nr I-1.13/8445

Kontrollaruande eelnõu "Ida-Viru Maavalitsuse ja tema hallatavate asutuste majandustegevus 2003. aastal"

Lugupeetud proua Karniol

Täname Teid võimaluse eest tutvuda kontrollaruande eelnõuga "Ida-Viru Maavalitsuse ja tema hallatavate asutuste majandustegevus 2003.aastal".

Kontrollaruande eelnõus teete ettepaneku rahandusministrile algatada nimekirja koostamine piiratud tsiviilkäibega riigivaradest, et tagada nende varadega tehtavate tehingute seaduslikkus ning selgitada välja kõik piiratud tsiviilkäibega riigivaradega teostatud ebaseaduslikud tehingud, rakendamaks abinõusid nende lepingute tagajärgede likvideerimiseks.

Oleme seisukohal, et riigi omandis olevate sotsiaal- ja kultuuriobjektide ning muinsuskaitseliste või looduskaitseliste väärtusega varadega tehtud tehinguid ei saa automaatselt pidada ebaseaduslikeks. Märgime, et kontrollaruande eelnõus sisalduva Riigivaraseaduse § 25 tõlgenduse näol on tegemist uudse lähenemisega. Senise tõlgenduspraktika kohaselt kuuluvad Riigivaraseaduse §-s 25 sätestatud piirangud kohaldamisele vara osas, mille nimekirja on kinnitanud Vabariigi Valitsus.

Riigivaraseaduse eelnõu menetluse käigus Riigikogus arvati olevat vajalik sätestada eripiiranguid sotsiaal- ja kultuuriobjektide ning muinsuskaitseliste või looduskaitseliste väärtusega varade suhtes. Kuid seaduse rakendusaktide väljatöötamise käigus ning ka seaduse senise kehtivusaja jooksul ei ole Rahandusministeerium ja riigivara valitsejad pidanud otstarbekaks kõnealuse nimekirja kehtestamist. Meile teadaolevalt ei ole sellekohaseid ettepanekuid tehtud ka Riigikogu majanduskomisjonile. Rahandusministeerium on seisukohal, et antud juhul sätestab Riigivaraseaduse üldine riigivara võõrandamise ja kasutusse andmise ja ka eriseaduste (näiteks Looduskaitseseadus, Muinsuskaitseseadus) regulatsioon piisavalt piiranguid. Seetõttu on pigem kaalutud Riigivaraseaduse § 25 kehtetuks tunnistamist. Märgime ka, et Riigivaraseaduse §-s 25 nimetatud piirangute rakendamine kontrollaruande eelnõus sisalduva tõlgenduse kohaselt ei ole vastava nimekirja puudumisel õiguslikult korrektselt võimalik, kuna hiljem vastuvõetud eriseaduste terminoloogia erineb Riigivaraseaduse omast, mistõttu ei ole objektide ring, millele piirangud laieneksid, üheselt määratletav.

Suur-Ameerika 1
15006 Tallinn

Reg. kood 70000272

Telefon: (0) 611 3558
Faks: (0) 696 6810
http://www.fin.ee

E-post: info@fin.ee
kantselei@fin.ee

RIIGIKONTROLL
Kuupäev
10.08.04 2-7.1-FA/04/894-2

Rahandusministeerium kavandab 2005. aasta lõpuks ette valmistada uue riigivaraseaduse eelnõu, mille väljatöötamisel analüüsime täiendavalt teatatud objektide valitsemise osas erinõuete kehtestamise otstarbekust ning võõrandamise, kasutamise ja/või koormamise erisuste sätestamise vajalikkust.

Lugupidamisega

Taavi Veskimägi
Minister

Piret Jõgisalu Tel. 6113 267 piret.jogisalu@fin.ee